

Şərikli çörək

ESSE

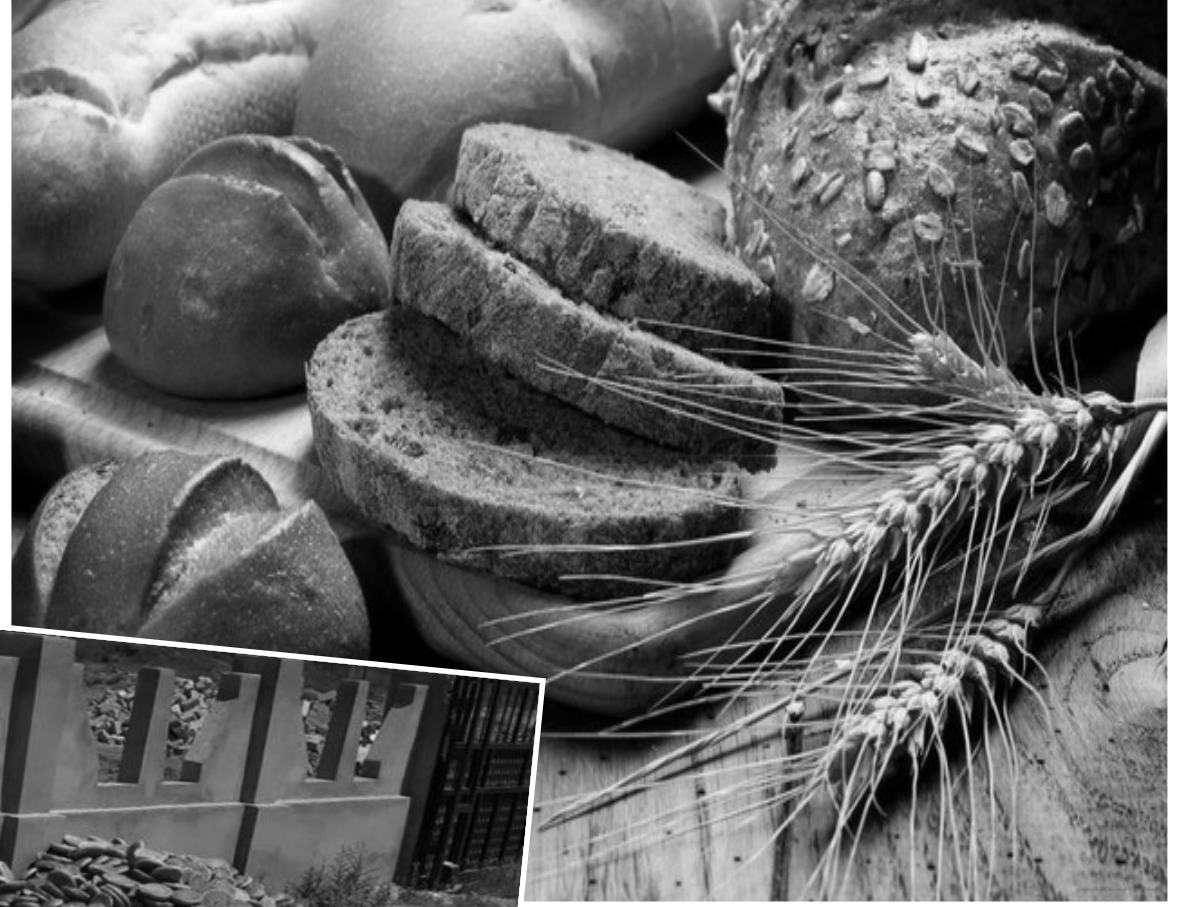

Azərbaycan
Respublikasının
Medianın İnkişafı
Agentliyi

Yaddaşından heç vaxt silinməyən hadisələrin çoxu "qaranlıq 90-lar" adlandırdığım dövrə aiddir. Ötən əsrin son on illiyində- Sovet hakimiyyəti dağılandıqdan sonra böhran, aclıq, qıtlıq və yoxsulluq baş alıb gedirdi. Ölkə iqtisadiyyatı dayanmış, hər yerdə kaos hökm sürürdü. Respublikalararası ticarət dayandıqından və Ermənistanla müharibə şəraitində olduğumuzdan da vəziyyət ikiqat ağır idi. Respublikamız taxıl tələbatının çoxunu idxal hesabına təmin edirdi ki, idxalda da ciddi çətinliklər var idi, üstəlik, ölkənin dövlət büdcəsi boş idi və xaricdən nəse almaq da çətinləşmişdi.

qatar göründü. İzdiham hərəkəti gəldi hamı perrona yaxınlaşdı. Qatar dayanan kimi alverçilər və qonlardan kisələri düşürdülər. Dərhal hərəsinin başının üstünü onlarla adam aldı və mübarizə başladı. Çörək uğrunda elə bir amansız rəqabət gedirdi ki... kə-

Yazı Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyinin maliyyə dəstəyi ilə "Uşaq və gənclərin fiziki və mənəvi inkişafı" çərçivəsində hazırlanıb.

Tovuz şəhərindəki çörək zavodu un olmadığına görə işləmirdi. Çörəyi alverçilər ölkənin o başından-paytaxtdan sərnəşin qatarları ilə kisələrdə daşıyıb gətirirdilər və ikiqat qiymətə satırdılar. Bir neçə kiçik çörək sexi isə haradansa tapıb gətirdikləri az miqdarda undan çörək bişirirdi və onların qarşısında uzun çörək növbələri olurdu. Şəhərin əsas çörək təminatı Bakı-Qazax, Bakı-Tbilisi qatarları idi.

Bir gün səhər tezdən dəmiryol vağzalına çörək almağa gedirdim. Soyuq qış səhəri minlərlə insan həsrətlə qatırı gözləyirdi ki, bəlkə bir-iki çörək ala bildi. Vağzalın hər iki mərtəbəsindəki zallar ağzına-dək dolu olduğundan xeyli adamla birgə mən də perronda bürüşüb "çörək qatırı" gözləyirdim. Nəhayət, uzaqdan

nardan bu rəzaləti heyrətlə seyr edirdim. Qadınları itələyib irəli soxulmağı və çörəyi göydə qaparaq evə gətirməyi bacara bilməyəcəyimi anlamışdım. Bundansa ac qalmaq yaxşı idi. Dəhşətli mübarizə 15 dəqiqə davam etdi. Bəziləri 4-5 çörək ala bilmiş, bəziləri mənim kimi 1 ədəd də ala bilməmiş adamlar vağzal boşaldılar.

Mən də kor-peşman geri qayıdarkən bizimlə bir binada yaşayan qonşu qadın məni görüb soruşdu ki, sən niyə əliboş qayıdırsan. Dedim nə bilim, adam çox idi, yaxınlaşa bilmədim. Qadın üzümə baxıb düşündü və əlindəki 2 çörəkdən birini mənə uzatdı: götür bala, evə əliboş getmə, biz biri ilə keçinirik birtəhər. Almaq istəmədim, amma zorla verdi, mən də çörəyin pulunu zorla verib evə gəldim.

Yolda beynimdə sanki qəfil il-dırım çaxdı. Bir neçə il qabaq elə həmin bu vağzalla üzübüz yaşayan nənəmlə bir söhbətimiz yadıma düşdü. O dəqiqələri dəqiqliklə xatırlayıram...

Təxminən 87-ci il. Nənəm televiziya xəbərlərə baxırdı. Süjetlərin birində Bakıdakı zibilliklərdə xeyli ərzağın və çörəyin atılmasını göstərirdi ki, çox uzun

və ağır əməklə başa gələn müqəddəs nemətləri belə israf edib zibilliqabına atmaq olmaz. Nənəm başını bulayıb dedi: Camaat qudurub bala, bir gün gələcək o çörəyə həsrət qalacaqlar. Bunlar müharibə dövrünü görməyib bilələr ki, çörək nə deməkdir.

O vaxt bu sözlərə əhəmiyyət verməmişdim. Çünki ərzağın bol və ucuz vaxtı idi. Heç ağılıma gəlməmişdi ki, nə vaxtsa adamlar ərzaq, xüsusən də çörək tapa bilməyəcək. Bu söhbətin üstündən cəmi bir neçə il keçmişdi və mən 1 çörək uğrunda apara bilmədiyim mübarizədə məğlub olub, soyuq qış küçəsində evə qonşu qadının verdiyi çörəklə qayıdarkən, bu söhbəti heyrət içində xatırladım. İsrəfçılığın nə qədər alçaq hərəkət olduğunu o gün vağzaldan evdək olan 5 dəqiqəlik yolda bütün mənası ilə anladım.

O vaxtdan 30 ildən çox keçir. Nəse bişirəndə yoldan keçəni belə dəvət edib qarşısına bişirdiyindən qoyan nənəm 20 ildən çoxdur dünyasını dəyişib. Lakin onun o sözləri o dövrdən hər fəhərfə xatırladığım yeganə cümlədir. Hələ də israfçılıq edən qohum və dostlarla mübahisə edə bilməyə bura görə. Çünki onlar o günləri ya görməyiblər, ya da görüb, amma unudublar.

Unutqanlıq pis şeydir- qıtlıqdan, aclıqdan da pis. Tarix unudanları sevmir. Heç vaxt unutmayın.

Elçin